

ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ

1 —

2018: Ένας θετικός απολογισμός

2 —

Συγκυριακή κυρίως η κάμψη των επενδύσεων

3 —

Ανάκαμψη αντίθετα στο ρεύμα της ευρωπαϊκής επιβράδυνσης

4 —

Οι προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας το 2019

6 —

Εκτιμήσεις για την ελληνική οικονομία το 2019

7 —

Η επιχειρηματική οικονομία αλλάζει πρόσωπο

11 —

Η αναμόρφωση του εταιρικού δικαίου με αριθμούς

12 —

Αναπτυξιακή Τράπεζα και χρηματοδοτικά εργαλεία

2018: Ένας θετικός απολογισμός

Το 2018 η διαδικασία ανάκαμψης της οικονομίας συνεχίστηκε με το ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ να επιταχύνεται (1,9% έναντι 1,5% το 2017).

Προσδιοριστικοί παράγοντες της ανάπτυξης στο δ' 3μηνο ήταν η ιδιωτική κατανάλωση και ο εξωτερικός τομέας της οικονομίας, τομείς οι οποίοι συνέβαλαν στην αύξηση του μιν τριμηνιαίου ΑΕΠ κατά 0,7% και 2,7% αντίστοιχα, στη δε αύξηση του ετήσιου ΑΕΠ κατά 0,7 και 1,8 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Επίσης, μικρή θετική συνεισφορά είχαν και τα αποθέματα (0,2 π.μ). Αντίθετα, η δημόσια κατανάλωση και οι επενδύσεις είχαν αρνητική συμβολή στη διαμόρφωση του τριμηνιαίου και ετήσιου ΑΕΠ (-1,6 π.μ. οι

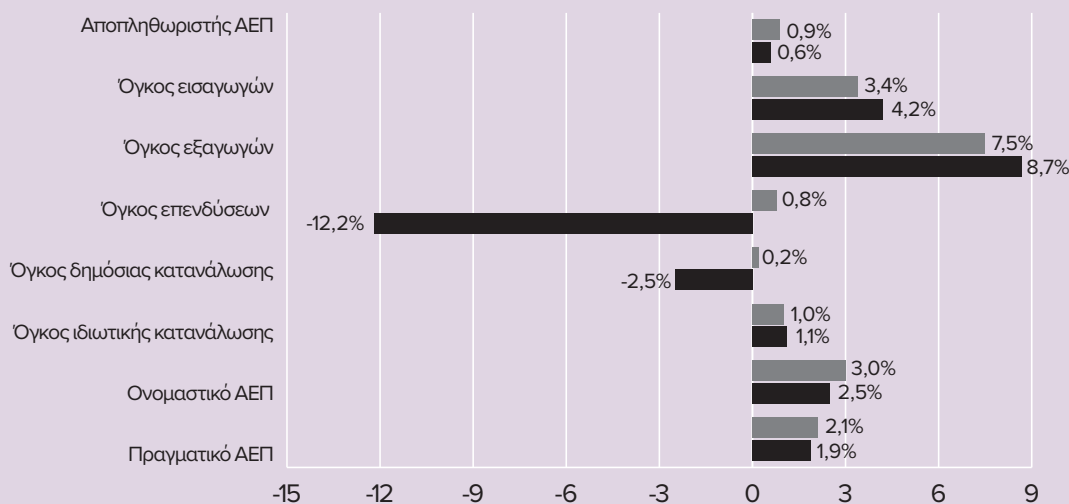
επενδύσεις στο πραγματικό ΑΕΠ του 2018).

Αξίζει να τονιστεί πως η ετήσια μεταβολή της ιδιωτικής κατανάλωσης για το 2018 συνολικά (1,1%) ήταν οριακά υψηλότερη του επίσημου στόχου (1% κατά ΓΠΚ) και βασίστηκε στην αντίστοιχη αύξηση της απασχόλησης (2%), της εμπιστοσύνης των καταναλωτών (+16 μονάδες) και του μισθολογικού κόστους (3,2% το 9μηνο). Η αύξηση του ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών κατά 3,4%

σε ετήσια βάση 9μηνο 2018 συνέβαλε τόσο στην αύξηση της κατανάλωσης, όσο και στη μείωση της αρνητικής αποταμίευσης κατά 24% την ίδια περίοδο.

Δ1. Μακροοικονομικές εξελίξεις 2018 και στόχοι ΜΠΔΣ

■ Προσωρινά στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ / Σύνολο 2018 ■ Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2019-2023

Πηγή: ΥΠΟΙΚ

Επίσης, οι πραγματικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν 1,8% σε τριμηνιαία και 10,6% σε ετήσια βάση, ενώ για το σύνολο του 2018 οι συνολικές εξαγωγές αυξήθηκαν 9,4% ετησίως (9,6% οι εξαγωγές αγαθών και 9,3% οι εξαγωγές υπηρεσιών) υπερβαίνοντας τις σχετικές εκτιμήσεις-στόχους του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) για το έτος (βλέπε Διάγραμμα 1). Παράλληλα, η μέτρια άνοδος των πραγματικών εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (2% σε ετήσια βάση και -7,8% σε τριμηνιαία) ερμηνεύει την υπεράνω του στόχου (1,2%) θετική συμβολή του εξωτερικού τομέα (1,8%) στην αύξηση του ΑΕΠ.

Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ του 2018, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, υπολείπεται ελαφρά του στόχου (2,1%), κάτι που κατά κύριο λόγο οφείλεται στην επιβράδυνση της μεγέθυνσης (1,6% έναντι 2,2% το δ' 3μηνο 2017 και 2,1% το 9μηνο 2018) που καταγράφηκε το δ' τρίμηνο του έτους. Η επιβράδυνση αυτή οφείλεται στη μεγάλη κάμψη των επενδύσεων (-27,2% ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου) για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο και σε αντίθεση με το δ' 3μηνο 2017 όταν σημείωναν άνοδο 12,3%. Η αρνητική αυτή διαφοροποίηση χαρακτηρίζεται και όλο το 2018 (-12,2% οι επενδύσεις).

Η διατήρηση, ωστόσο, της αναπτυξιακής δυναμικής το 2018, με ετήσια αύξηση των απασχολούμενων κατά 75.000 και μείωση του ποσοστού ανεργίας στο 18% στο τέλος του έτους, καταδεικνύει ότι η οικονομία έχει εισέλθει σταθερά σε μια περίοδο θετικών ρυθμών μεγέθυνσης, παρά τις διεθνείς αντιξοότητες και τις εσωτερικές προκλήσεις. Η ένταση της επενδυτικής δραστηριότητας, όμως, δεν μπορεί παρά να είναι ζητούμενη από εδώ και στο εξής, ώστε η οικονομική ανάκαμψη να είναι ισχυρή και βιώσιμη σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Συγκυριακή κυρίως η κάμψη των επενδύσεων

Η διακύμανση που εμφανίζουν οι επενδύσεις επί σειρά τριμήνων αποτελεί ίσως τη μεγαλύτερη πρόκληση προς «εξομάλυνση»/«εξισορρόπηση», καθώς η τόνωση της επενδυτικής δραστηριότητας συνιστά όρο για τη βιώσιμη ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

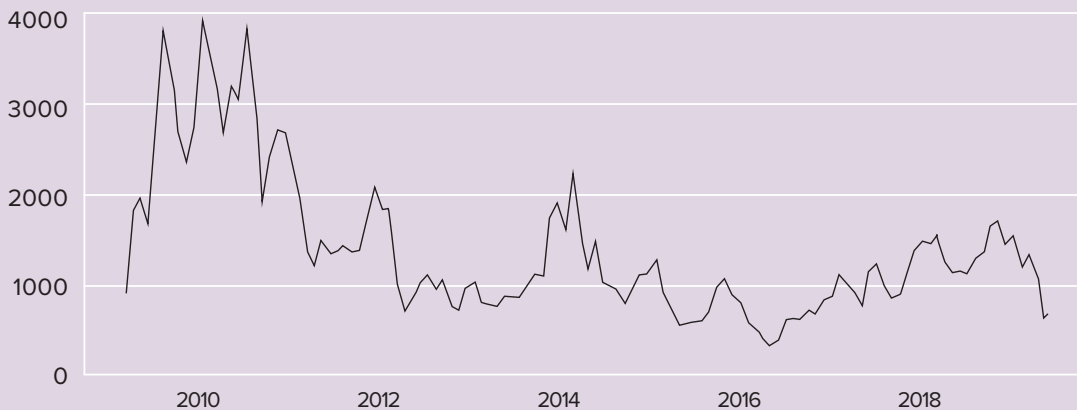
Πάντως, οι χαμηλές επενδύσεις του δ' τριμήνου 2018 εντοπίζονται αποκλειστικά σε δύο κατηγορίες, τις «κατασκευές εκτός κατοικιών» και τον «μεταφορικό εξοπλισμό», ενώ οι άλλες 4 κατηγορίες -κατοικίες, αγροτικά προϊόντα, εξοπλισμός τεχνολογίας/πληροφορικής και μηχανολογικός εξοπλισμός κι οπτικά συστήματα-σημειώνουν συνολικά άνοδο 7,4%.

Η κάμψη των επενδύσεων στις «κατασκευές εκτός κατοικιών» αποδίδεται κυρίως (α) στα υψηλά επίπεδα της αντίστοιχης περιόδου του 2017 (επίδραση βάσης), (β) στην καθυστέρηση μεταφοράς στην επενδυτική δαπάνη για «κατασκευές εκτός κατοικιών» ολοκληρωμένων έργων μέσω συμβάσεων παραχώρησης, τα οποία, ως ημιτελή, καταγράφονται στα αποθέματα (σύμφωνα με διευκρινήσεις της ΕΛΣΤΑΤ και ανάλυση ΕΤΕ / Δεκέμβριος 2018) και (γ) σε δυσλειτουργίες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) που οδήγησαν στην υποεκτέλεσή του (βλέπε έλλειψη υψηλής ποιότητας επενδυτικών σχεδίων και σύνθετες διαδικασίες δημοσίων προμηθειών). Πρόκειται, δηλαδή, για μία κάμψη η οποία στο μεγαλύτερο μέρος της οφείλεται σε συγκυριακούς, στατιστικούς λόγους που η προσεχής διόρθωσή τους αναμένεται να εξομαλύνει σημαντικά την αρνητική εικόνα της συγκεκριμένης κατηγορίας επενδύσεων.

Από την άλλη, η κάμψη στις επενδύσεις «μεταφορικού εξοπλισμού», η οποία εμφανίστηκε έντονα το δ' τρίμηνο του 2018 αλλά αφορά και το σύνολο του έτους, αποδίδεται εν μέρει στην επίδραση βάσης και κυρίως σε μία εξωγενή αιτία όπως είναι η μεγάλη επιβράδυνση του ευρωπαϊκού ΑΕΠ και του διεθνούς εμπορίου που έπληξε τους ναύλους και κατ' επέκταση τις επενδύσεις του ελληνικού εφοπλισμού (βλέπε εισαγωγές πλοίων): ο δείκτης ξηρού φορτίου BalticDryIndex από τον Αύγουστο 2018 ως τον

Δ2. Δείκτης Ξηρού Φορτίου / BalticDryIndex

(μετρά τις μεταβολές στα κόστη μεταφοράς πρώτων υλών)

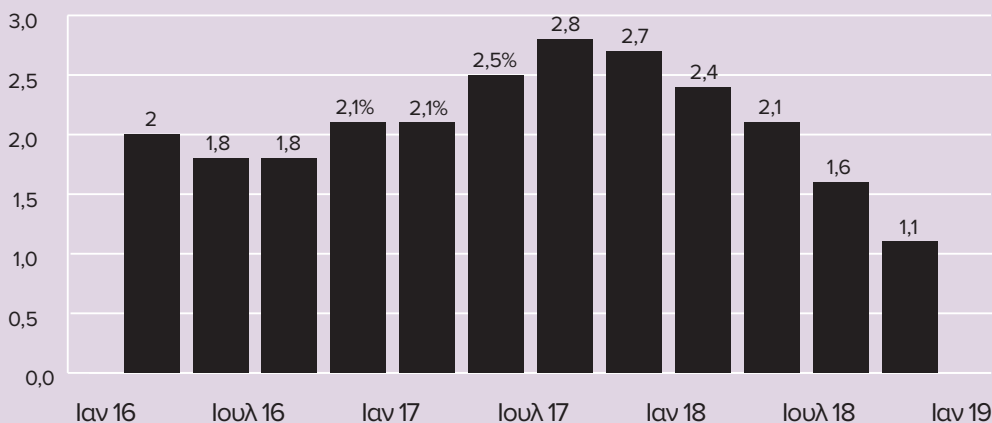
Πηγή: ΟΤC

Φεβρουάριο 2019 έχει χάσει το 63% της αξίας του (βλέπε Διάγραμμα 2).

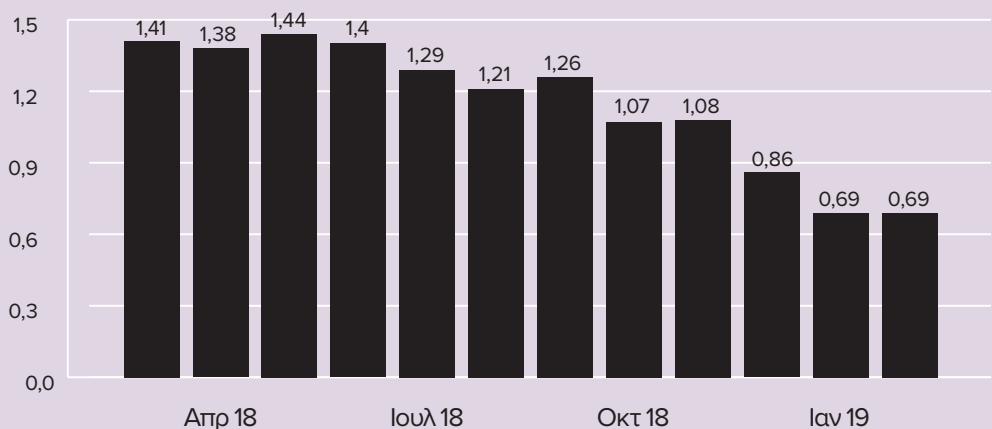
Συνεπώς, χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση για το κατά πόσο η πτώση των επενδύσεων οφείλεται σε στατιστικούς λόγους (βλέπε υψηλά επίπεδα επενδύσεων τα αντίστοιχα τρίμηνα του 2017) και πόσο σε εξωγενείς αιτίες. Η ανάγκη για περαιτέρω διερεύνηση μάλιστα καθίσταται ακόμα πιο επιτακτική, καθώς αν αφαιρέσουμε τις «λοιπές κατασκευές» και το «μεταφορικό εξοπλισμό», το 2018 οι επενδύσεις αυξήθηκαν 11,7%, ενώ παράλληλα οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 13,8%.

Ανάκαμψη αντίθετα στο ρεύμα της ευρωπαϊκής επιβράδυνσης

Σε κάθε περίπτωση, το εγχώριο επενδυτικό κλίμα δεν μένει ανεπηρέαστο από τη σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης (το ΑΕΠ της ΕΕ19 από αύξηση 2,8% το γ' 3μηνο 2017 περιορίστηκε σε 1,1% το δ' 3μηνο 2018) και την όψιμη διολίσθηση του δείκτη επιχειρηματικού κλίματος (-52% μεταξύ Μαΐου 2018 και Φεβρουαρίου 2019) στην Ευρωζώνη (βλέπε Διαγράμματα 3 και 4).

Δ3. Ετήσιοι ρυθμοί αύξησης πραγματικού ΑΕΠ Ευρωζώνης ανά τρίμηνο

Πηγή: Eurostat

Δ4. Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος στη Ευρωζώνη

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αξίζει να τονιστεί πως ΕΚΤ και ΟΟΣΑ προβλέπουν για την Ευρωζώνη το 2019 μεγέθυνση ή ρυθμό αύξησης 1,1% και 1% αντίστοιχα, ενώ οι δύο πιο βιομηχανικές και εξαγωγικές οικονομίες της ΕΕ19, η Γερμανία και Ιταλία, είναι αυτές που πλήττονται περισσότερο από τη διεθνή οικονομική επιδείνωση: μέσα στα 4 τρίμηνα του 2018 η μεν Γερμανία γνώρισε υποχώρηση του ρυθμού μεγέθυνσης της από 2,1% σε 0,6%, η δε Ιταλία από 1,4% σε 0% αντίστοιχα.

Αντίθετα, ως θετική εξαίρεση, η ελληνική οικονομία παρέμεινε σε αναπτυξιακή τροχιά το 2018 παρά το αντίστροφο ρεύμα της ευρωπαϊκής επιβράδυνσης (βλέπε Διάγραμμα 5). Ωστόσο, οι επενδυτικές διακυμάνσεις της τελευταίας διετίας και η αδυναμία διατήρησης της κατά διαστήματα θετικής δυναμικής τους υποδηλώνουν ότι η σταθεροποίηση της οικονομίας και η βελτίωση του οικονομικού κλίματος αποτελούν αναγκαία αλλά όχι ικανή

Οι προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας το 2019

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση (2019) του ΟΟΣΑ για την παγκόσμια οικονομία:

i Η παγκόσμια επέκταση συνεχίζει να χάνει τη δυναμική της. Η παγκόσμια ανάπτυξη αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω στο 3,3% το 2019 και στο 3,4% το 2020, με συνεχιζόμενους κινδύνους να απειλούν.

ii Η ανάπτυξη έχει αναθεωρηθεί προς τα κάτω σε όλες σχεδόν τις οικονομίες του G20, με ιδιαίτερα μεγάλες αναθεωρήσεις στην Ευρωζώνη τόσο για το 2019 όσο και για το 2020.

iii Η υψηλή πολιτική αβεβαιότητα, οι συνεχιζόμενες εμπορικές εντάσεις και η περαιτέρω διάβρωση της εμπιστοσύνης των επιχειρήσεων και των καταναλωτών συμβάλλουν στην επιβράδυνση.

iv Η παγκόσμια αύξηση του εμπορίου επιβραδύνθηκε δραματικά και οι νέες παραγγελίες συνεχίζουν να μειώνονται σε πολλές χώρες.

v Οι αγορές εργασίας παραμένουν ανθεκτικές προς το παρόν και η αύξηση των μισθών κερδίζει έδαφος αργά, υποστηρίζοντας τα εισοδήματα και τις δαπάνες των νοικοκυριών.

vi Η ανάπτυξη στην Κίνα αναμένεται να επιβραδυνθεί σταδιακά σε 6% έως το 2020, με νέα μέτρα πολιτικής να αντισταθμίζουν τις ανεπαρκείς εμπορικές εξελίξεις. Μια εντονότερη επιβράδυνση στην Κίνα θα πλήξει την ανάπτυξη και τις εμπορικές προοπτικές σε όλο τον κόσμο.

Δ5. Ετήσιοι ρυθμοί ανάπτυξης σε Ελλάδα και Ευρωζώνη

■ Ελλάδα ■ ΕΕ19

Πηγή: Eurostat

συνθήκη για τη σταθερή ανάκαμψη των επενδύσεων.

Από τα παραπάνω, καθίσταται προφανές ότι για την μονιμότερη βελτίωση του επενδυτικού σκηνικού και τη διατήρηση μακροχρόνιας αναπτυξιακής δυναμικής στην οικονομία απαιτούνται, παράλληλα με την τόνωση της ζήτησης που ήδη συντελείται με πολιτικές προοδευτικής αναδιανομής εισοδήματος (βλέπε κατάργηση υποκατώτατου και αύξηση κατώτατου μισθού, ενίσχυση υφιστάμενων ή θεσμοθέτηση νέων μεταβιβαστικών πληρωμών κλπ), μια σειρά πολιτικές που ήδη δρομολογούνται όπως η ομαλοποίηση των συνθηκών χρηματοδότησης των επιχειρήσεων (βλέπε αντιμετώπιση κόκκινων δανείων και ρύθμιση ιδιωτικών χρεών), η πιο αποτελεσματική και αποδοτική αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας και η υλοποίηση νέων μεγάλων εμβληματικών επενδύσεων, ικανών να προβάλλουν τη χώρα διεθνώς ως επενδυτικό προορισμό.

vii Η ουσιαστική αβεβαιότητα πολιτικής παραμένει στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένου του Brexit. Μια άτακτη έξοδος θα αυξήσει σημαντικά το κόστος για τις ευρωπαϊκές οικονομίες.

viii Οι ενδείξεις για παύση της εξομάλυνσης της νομισματικής πολιτικής συνέβαλαν στην ανάκαμψη των συνθηκών της χρηματοπιστωτικής αγοράς, τόσο στις προηγμένες οικονομίες όσο και στις οικονομίες των αναδυόμενων αγορών, αλλά με κίνδυνο την περαιτέρω δημιουργία χρηματοπιστωτικά ευάλωτων καταστάσεων.

ix Απαιτούνται συντονισμένες δράσεις μακροοικονομικής και διαρθρωτικής πολιτικής στην Ευρωζώνη προκειμένου να ενισχυθούν τα κίνητρα για επενδύσεις και να ξεπεραστούν οι ασθενείς αναπτυξιακές προοπτικές.

Στην Ευρώπη, η γερμανική «ατμομηχανή» κινείται ανάποδα: τον Μάρτιο 2018 η βιομηχανική παραγωγή της Γερμανίας «έτρεχε» με 4,4% ετησίως, αλλά το Δεκέμβριο σημείωνε κάμψη κατά 3,9%. Η γερμανική κυβέρνηση δεν προβλέπει για το 2019 ανάπτυξη πάνω από 1% και είναι αμφίβολο τι επιπτώσεις θα υπάρξουν πανευρωπαϊκά στο διεθνές εμπόριο και την παγκόσμια ανάπτυξη από μία μη συμφωνία για το Brexit ή/και μία ασυμφωνία στις εμπορικές συναλλαγές με τις ΗΠΑ και την Κίνα (βλέπε Διάγραμμα 6).

Δ6. Επιβράδυνση παγκόσμιου εμπορίου και διαφοροποίηση της ανάπτυξης

Συνεχίζει να επιβραδύνεται η αύξηση του διεθνούς εμπορίου

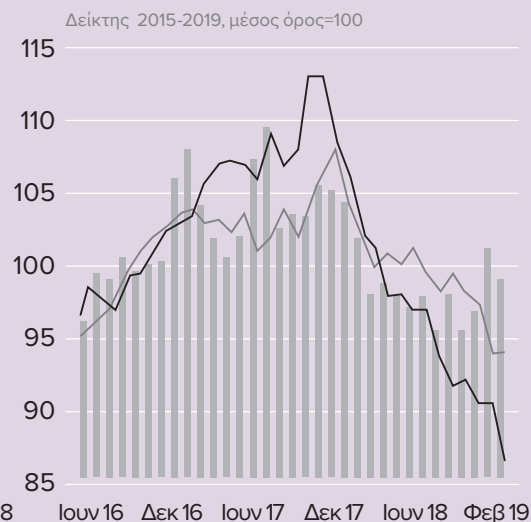
Αύξηση όγκου εξαγωγών της Ευρωζώνης

■ Εντός Ευρωζώνης ■ Εκτός Ευρωζώνης

Νέες εξαγωγικές παραγγελίες

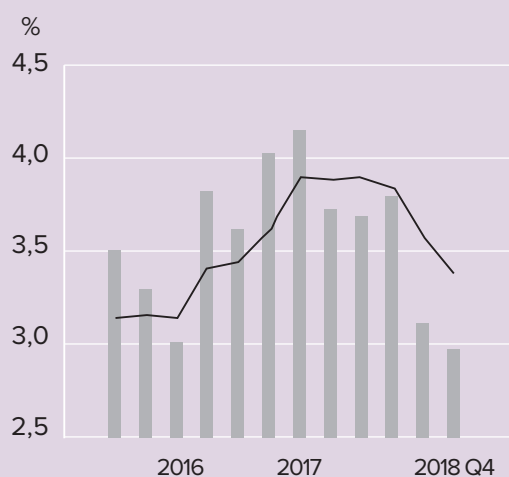
■ Ανατολική Ασία ■ Ευρωζώνη ■ Κίνα

Επιβράδυνση της παγκόσμιας ανάπτυξης με νέες ενδείξεις διαφοροποίησης

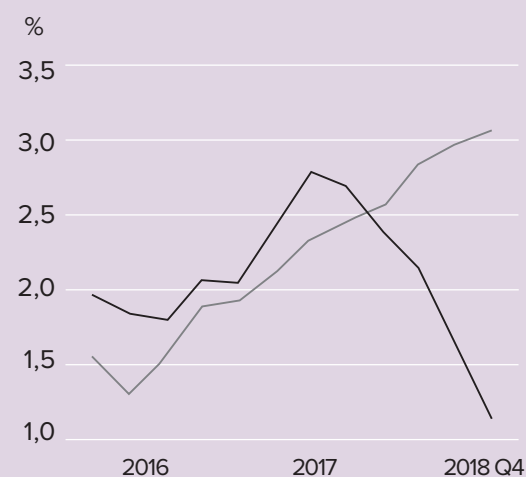
Η αύξηση του παγκόσμιου ΑΕΠ άρχισε να επιβραδύνεται

■ 3μηνιαία ετησιοποιημένη μεταβολή ■ Μέση ετήσια μεταβολή

Διακριτή η αύξηση του ΑΕΠ μεταξύ ΗΠΑ και ΕΑ19

■ ΗΠΑ ■ Ευρωζώνη

Πηγή: ΟΟΣΑ

Εκτιμήσεις για την ελληνική οικονομία το 2019

Στις συνθήκες αυτές της γενικευμένης εξωγενούς αβεβαιότητας, η Ελλάδα καλείται να εφαρμόσει τις κατάλληλες πολιτικές που θα της επιτρέψουν να συνεχίσει να αναπτύσσεται παρά το δυσμενές διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

Βεβαίως η Ελλάδα θα συνεχίσει να επιδιώκει στρατηγικά την αύξηση της εξωστρέφειας που είναι η μόνη ικανή να της αποφέρει οικονομίες κλίμακας και παραγωγική μεγέθυνση και αναβάθμιση μέσω της ένταξης των ελληνικών επιχειρήσεων σε διεθνείς αλυσίδες αξίας. Κι αυτό κάνει με την απόφαση για συγκρότηση Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωστρέφειας και τη δρομολόγηση διαμόρφωσης 5ετούς Στρατηγικής για τις Εξαγωγές με στόχο η οι εξαγωγές να πλησιάσουν το 50% του ΑΕΠ έως το 2025.

Παράλληλα, ωστόσο, και σε αντιστάθμιση των εξωγενών αβεβαιοτήτων και κινδύνων το 2019, αξίζει να επιδειχθεί ιδιαίτερη μέριμνα για την τόνωση της εγχώριας ζήτησης, τόσο της ιδιωτικής κατανάλωσης (ιδιαίτερα των πλέον χαμηλών εισοδημάτων που έχουν υψηλότερη ροπή για κατανάλωση) όσο κυρίως των ξένων κι εγχώριων άμεσων επενδύσεων. Για τη, δε, δημιουργία επενδυτικού μομέντουμ και τη διατήρηση κι επέκταση της εξαγωγικής δυναμικής βασική προϋπόθεση αποτελεί η βελτίωση της παραγωγικότητας και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, όπως και η ενίσχυση της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, πεδία στα οποία το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης υλοποιεί ένα ευρύ φάσμα πολιτικών.

Στα πλαίσια αυτά, το 2019 ξεκίνησε με ιδιαίτερα καλούς αιωνούς καθώς:

i Το δ' τρίμηνο 2018 έκλεισε με ετήσια άνοδο 2,5% στις τιμές των διαμερισμάτων (η μεγαλύτερη από το 2008).

ii Τον Ιανουάριο είχαμε ετήσια αύξηση της Βιομηχανικής παραγωγής (3,1%), μικρό αλλά θετικό ετήσιο ρυθμό αύξησης των πιστώσεων προς τις επιχειρήσεις (0,2%) και αυξημένες πωλήσεις αυτοκινήτων (10,7%),

iii Το α' δίμηνο 2019 είχαμε χαμηλό πληθωρισμό (0,5%), σημαντικά βελτιωμένη την καταναλωτική εμπιστοσύνη και τις επιχειρηματικές προσδοκίες στο λιανικό εμπόριο.

iv Τέλος, το Φεβρουάριο, όλοι οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών και ο PMI είναι βελτιωμένοι έναντι του 2018 (οριακή κάμψη έχει ο δείκτης οικονομικού κλίματος), ενώ τα στοιχεία του ΕΡΓΑΝΗ έδειξαν αύ-

ξηση-ρεκόρ στη δημιουργία καθαρών θέσεων μισθωτής εργασίας (27.800). Να σημειωθεί πως τη μεγαλύτερη συσχέτιση με το ρυθμό ανάπτυξης στην οικονομία έχει ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης, ο οποίος σημείωσε καθαρή ετήσια άνοδο 18 μονάδων στο δίμηνο.

Σαν αποτέλεσμα των τάσεων αυτών, προϋπολογίζεται η μεταφορά και η επιτάχυνση της αναπτυξιακής ώθησης από το 2018 στο 2019. Πολύ περισσότερο που η επιχειρηματική προ φόρων κερδοφορία -όπως την αποδίδει έμμεσα το λειτουργικό πλεόνασμα της οικονομίας- το 2018 αυξήθηκε ετησίως 2,2% (4,5% στο δ' τρίμηνο 2018) και πολλές μεγάλες επενδύσεις αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του έτους.

Πολλά ασφαλώς θα εξαρτηθούν από τις παρεμβάσεις της οικονομικής πολιτικής στο επιχειρηματικό περιβάλλον (βλέπε σχετικές πολιτικές του ΥΠΟΙΑΝ ακολούθως) και από την ικανότητα που αυτή θα επιδείξει να στηρίξει την επί μακρόν αναμενόμενη ανάκαμψη των επενδύσεων. Το ευρύτερο πλαίσιο λειτουργίας της οικονομίας είναι σαφώς βελτιωμένο, με το γεωπολιτικό περιβάλλον πιο σταθερό, τις μεγάλες ενεργειακές προσδοκίες να αναδεικνύουν τον καθοριστικό ρόλο της χώρας στην περιοχή, τις εκλογές να μην αποτελούν πηγή κινδύνου για την οικονομία και την οικονομική πολιτική αποφασισμένη να υλοποιήσει τις αναγκαίες αλλαγές και τους απαραίτητους μετασχηματισμούς για την προσέλκυση επενδύσεων, την περαιτέρω αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας και τη στερέωση της οικονομικής ανάκαμψης.

Κορυφαίες προτεραιότητες στην κυβερνητική ατζέντα είναι ο νέος νόμος για τις Στρατηγικές Επενδύσεις, το ρυθμιστικό πλαίσιο για τα κόκκινα δάνεια και την προστασία της α' κατοικίας, οι μετασχηματισμοί και συγχωνεύσεις επιχειρήσεων, η Αναπτυξιακή Τράπεζα, οι μικροπιστώσεις, η αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου κι ο εκσυγχρονισμός των διαδικασιών υλοποίησης του ΠΔΕ, το εμπορικό απόρρητο και η εποπτεία των εταιριών-ΓΕΜΗ, ένα πλήθος δηλαδή οικονομικών νομοσχεδίων που βρίσκονται ήδη σε διαδικασία ψήφισης ή αναμένεται να ψηφιστούν προσεχώς στη Βουλή.

Εάν οι τομές αυτές συνοδευτούν και από τη συστηματική αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας και την υλοποίηση εμβληματικών επενδύσεων-οροσήμων, τότε η Ελλάδα είναι σε θέση να γνωρίσει νέα επενδυτική άνοδο.

Οι παράγοντες που αναμένεται να προσδιορίσουν τις εξελίξεις της οικονομίας το 2019, συνοψίζονται επιγραμματικά στον πίνακα που ακολουθεί.

Π1. Παράγοντες που επηρεάζουν τις οικονομικές εξελίξεις το 2019

Θετικά	Αρνητικά
Άσκηση προοδευτικά αναδιανεμητικής πολιτικής (π.χ. αύξηση κατώτατου μισθού κλπ.)	Οικονομική επιβράδυνση σε Ευρώπη και Κίνα με ορατή την επίπτωση στο εξωστρεφές τμήμα της ελληνικής οικονομίας (εξαγωγές, τουρισμός).
Ολοκλήρωση 2ης μεταμνημονιακής Έκθεσης	Κίνδυνος Brexit με σημαντικές επιπτώσεις στην ευρωπαϊκή ανάπτυξη.
Πιστοληπτική αναβάθμιση της χώρας από Moody's	Κίνδυνος επιβολής δασμών από ΗΠΑ σε ΕΕ και Κίνα με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε κλιμάκωση εμπορικού πολέμου.
Πιστοληπτική αναβάθμιση ελληνικών τραπεζών από τον οίκο Moody's	Πιθανή ενίσχυση της ακροδεξιάς, του εθνικισμού και του αυταρχικού λαϊκισμού στις ευρωεκλογές.
Επιτυχής έξοδος στις αγορές με 5ετές και 10ετές κρατικό ομόλογο.	Γεωπολιτικές εντάσεις στη ΝΑ Μεσόγειο
Ρύθμιση χρεών/κόκκινων δανείων και παράλληλη προστασία α' κατοικίας	
Βελτίωση συνθηκών ρευστότητας στην οικονομία εξαιτίας των ως άνω εξελίξεων αλλά και της μη «σύσφιξης» της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ	
Εκκίνηση εμβληματικών επενδύσεων (π.χ. Ελληνικό)	
Ν/Σ για στρατηγικές επενδύσεις	
Συμφωνία Πρεσπών και σύναψη συνεργασιών και συμμαχιών σε Βαλκάνια και ΝΑ Μεσόγειο με αποτέλεσμα τη μείωση του γεωπολιτικού ρίσκου	
Ανακάλυψη κοιτασμάτων ΦΑ σε Κύπρο και ανάδειξη ευρύτερης περιοχής σε κρίσιμο παραγωγικό και διαμετακομιστικό ενεργειακό κόμβο με κεντρικό ρόλο για Ελλάδα.	
Συγκρότηση Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωστρέφειας	
Ίδρυση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας	

Υπό τις παρούσες συνθήκες, η επίσημη πρόβλεψη-στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ανάπτυξη 2,2% της ελληνικής οικονομίας το 2019 παραμένει εφικτή και ενδεχομένως να ξεπεραστεί παρά τη διεθνή οικονομική αβεβαιότητα.

Η επιχειρηματική οικονομία αλλάζει πρόσωπο

Παράλληλα με την πρόοδο που σημειώνεται τελευταία στα περισσότερα μεγέθη της μακρο-οικονομίας, αισθητή βελτίωση καταγράφουν και μία σειρά δείκτες της επιχειρηματικής οικονομίας της χώρας. Ήδη, έχουμε επισημάνει (βλέπε προηγούμενο Δελτίο) αξιοσημείωτες βελτιώσεις στο επίπεδο της ψηφιακής οικονομίας (24% αύξηση του δείκτη DESI την περίοδο 2014-2018), της καινοτομίας (11% το διάστημα 2014-2017, Eurostat), της παραγωγικότητας των μεγάλων εταιριών και της εξωστρέφειας της οικονομίας (βλέπε αύξηση κατά 17 π.μ. του λόγου εξαγωγών αγαθών κι υπηρεσιών/ΑΕΠ την περίοδο 2009-2018).

Παρά τα συγκριτικά χαμηλά ακόμη επίπεδα παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας, η ελληνική επιχειρηματικότητα τείνει να εξέλθει ισχυρότερη από την μακρόχρονη κρίση. Συγκεκριμένα στο μέτωπο της πραγματικής οικονομίας:

i Τα ελληνικά μερίδια αγοράς στις ευρωπαϊκές εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαίου) αυξήθηκαν από 0,40% το 2016-2017 σε 0,43% το 2018 (βλέπε Διάγραμμα 7). Συγχρόνως, τα ελληνικά μερίδια αγοράς στα μεσογειακά ξενοδοχεία αυξήθηκαν από 11% το 2016 σε 13% το 2018 (ΕΤΕ, Φεβρ. 2019).

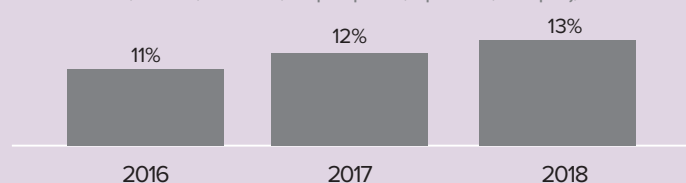
Δ7. Αύξηση ελληνικών μεριδίων σε εξαγωγές και τουρισμό

Μερίδιο στις ευρωπαϊκές εξαγωγές αγαθών

Μερίδιο στις διανυκτερεύσεις μεσογειακών ξενοδοχείων

Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Κροατία, Κύπρος, Μάλτα

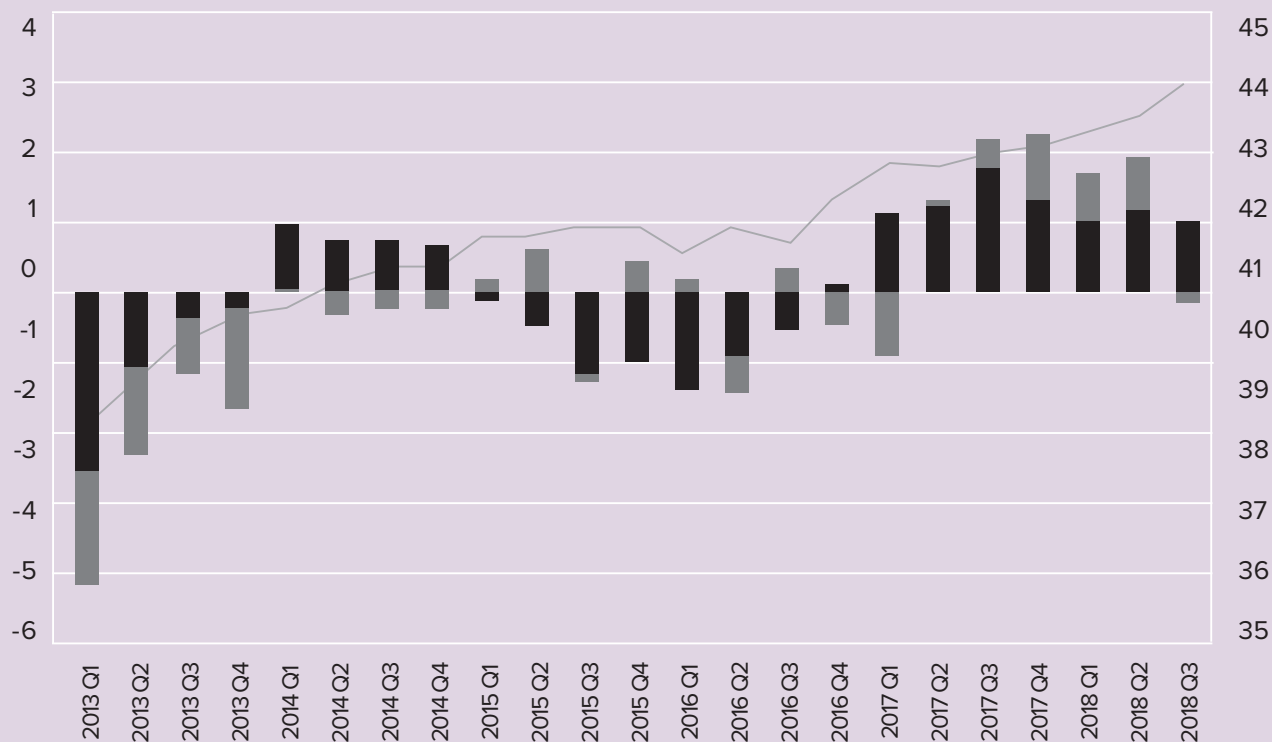
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

ii Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, το κόστος δημιουργίας (εκκίνησης) μιας επιχείρησης στην Ελλάδα (σαν ποσοστό του κατά κεφαλήν εισοδήματος) μειώθηκε κατά 32% μεταξύ 2014 και 2018.

iii Το μερίδιο των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών/τομέων στην ελληνική οικονομία αυξήθηκε από 41% το 2014 σε 44% το 2018 (βλέπε Διάγραμμα 8).

Δ8. Συμβολή στην ανάπτυξη και % των διεθνώς εμπορεύσιμων τομέων στην οικονομία

■ Εμπορεύσιμα αγαθά ■ Μη εμπορεύσιμα αγαθά ■ Μερίδιο εμπορεύσιμου τομέα (δεξιά κλίμακα)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

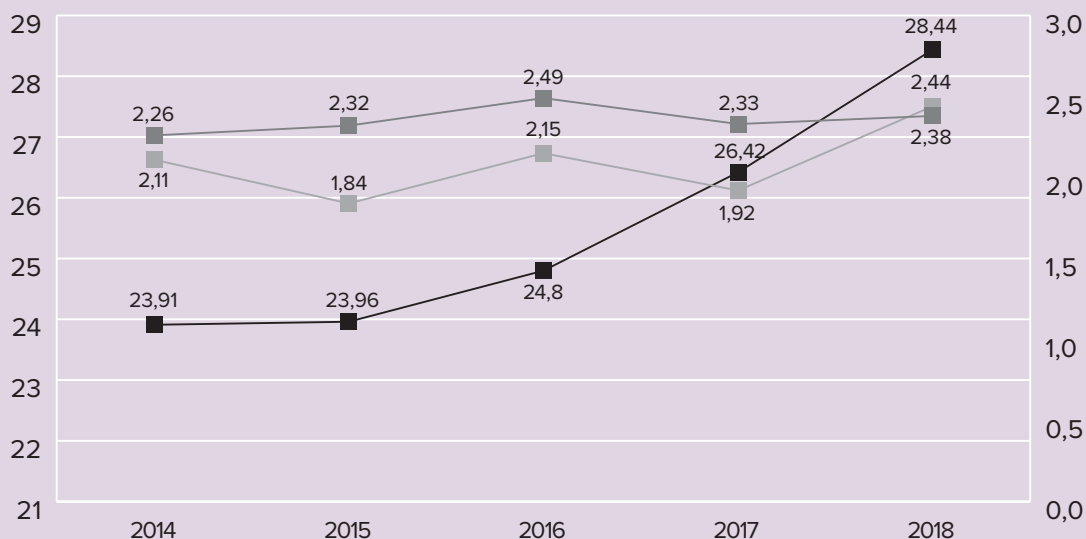
iv Μετά την επιτυχή έκδοση 10ετούς ομολόγου από το ελληνικό Δημόσιο για πρώτη φορά μετά την έναρξη της κρίσης, μεγάλες εταιρίες όπως οι Aegean, OTE κ.ά. εξέδωσαν ομολογιακά δάνεια επιτυγχάνοντας βελτιωμένα επιτόκια με αποτέλεσμα σταδιακά και το κόστος χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα να απομειώνεται.

v Σύμφωνα με τους δείκτες του Global Entrepreneurship Monitor την περίοδο 2014-2018 (βλέπε Διάγραμμα 9) η μεταφορά έρευνας-τεχνολογίας στην Ελλάδα αυξήθηκε 5,3%, η καινοτομία βελτιώθηκε κατά 18,9%, ενώ η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων βελτιώθηκε κατά 15,6% (GEM 2018/2019).

vi Ειδικότερα ο δείκτης καινοτομίας του GEM το 2018/2019 φέρνει την Ελλάδα στη 18η θέση (έναντι 25ης θέσης το 2017/2018) πάνω από την Ιταλία (28η θέση) και την Ισπανία (31η).

Δ9. Πρόοδο σημειώνουν οι δείκτες έρευνας, καινοτομίας και χρηματοδότησης

■ Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων ■ R&D ■ Καινοτομία

Πηγή: GEM (Global Entrepreneurship Monitor)

vii Ο αριθμός των επενδύσεων σε ελληνικές startups, από 40 που ήταν κατά μέσον όρο την τριετία 2012-2014 υπερδιπλασιάστηκε σε 82 την τετραετία 2015-2018 (βλέπε Διάγραμμα 10). Αντίστοιχα, υπερδιπλασιάστηκε το ύψος των επενδύσεων σε ελληνικές startups από 188 εκατ. κατά μέσον όρο το διάστημα 2012-2014 σε 408 εκατ. ετησίως την περίοδο 2015-2018 (βλέπε Chris Gasteratos, «Η αναδυόμενη βιομηχανία των Ελληνικών startups σε αριθμούς» 31/1/2019).

viii Η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα αυξάνεται με ρυθμό 20% ετησίως τη διετία 2017-2018, ενώ οι τιμές των διαμερισμάτων το δ' τρίμηνο του 2018 αυξήθηκαν (σε ονομαστικούς όρους), κατά μέσο όρο, 2,5% σε ετήσια βάση, ενώ για το σύνολο του 2018 οι τιμές των διαμερισμάτων αυξήθηκαν κατά 1,5%, έναντι μείωσης 1,0% το 2017.

Επίσης, στο μέτωπο των επιχειρηματικών αντιλήψεων και προσδοκιών:

i Ο δείκτης οικονομικού κλίματος των CEO το 2018 ήταν υψηλότερος του 2017 κατά 15% και του 2014 κατά 4,4% (ΕΑΣΕ-ICAP).

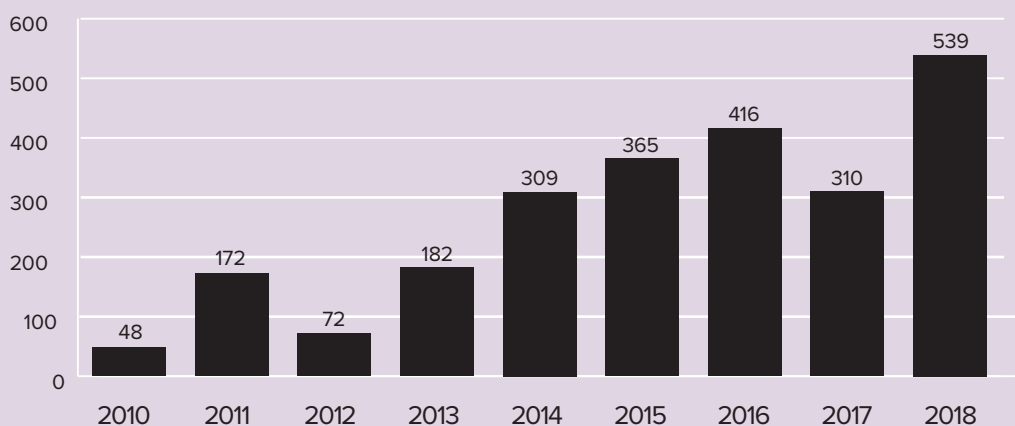
ii Το δ' 3μηνο 2018 αυξήθηκε αισθητά η αισιοδοξία των συμβούλων μανάτζμεντ για τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές των βασικών οικονομικών μεγεθών και των παραγωγικών συντελεστών για το 2019. Ο γενικός δείκτης GRe+1 (ο οποίος είναι ο μέσος όρος των δεικτών Οικονομικής Συγκυρίας και Παραγωγικών Συντελεστών) διαμορφώθηκε στο 22,5% από 14,7% που ήταν το προηγούμενο τρίμηνο σημειώνοντας ετήσια άνοδο 36,4% (βλέπε Βαρόμετρο ΣΕΣΜΑ για οικονομία).

iii Συγχρόνως, εντυπωσιακή είναι η βελτίωση που καταγράφεται για το σύνολο του 2018 στις προσδοκίες για την επενδυτική δραστηριότητα: 27,5% έναντι 12,1% το 2017 (ΣΕΣΜΑ).

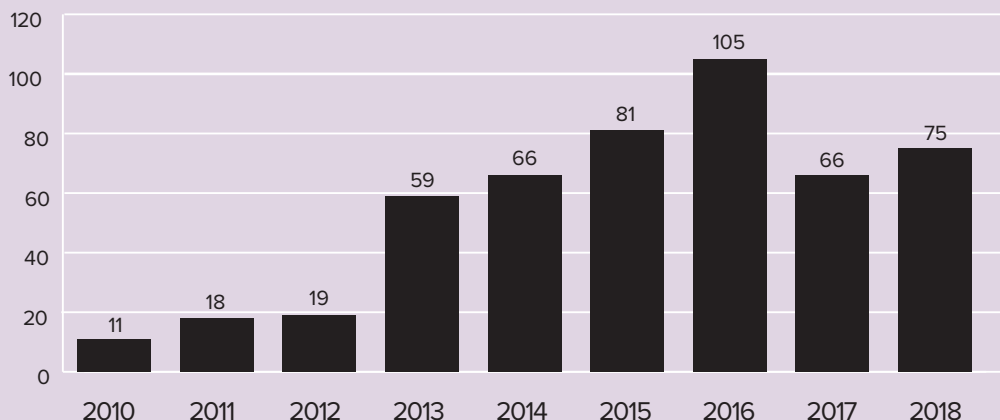
iv Τα επίπεδα ανησυχίας των Γενικών Οικονομικών Διευθυντών (CFO's) στην Ελλάδα είναι χαμηλότερα από αυτά των συναδέλφων τους στην Ευρωζώνη: 44% έναντι 52% (European CFO Survey, Autumn 2018).

v Τέλος, σε ό,τι αφορά τη μεγάλη συμβολή του τουρισμού στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, οι επίσημες προσδοκίες είναι πως τα επίπεδα-ρεκόρ του 2018 θα ξεπεραστούν το 2019. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ετήσια επισκόπηση του Παγκόσμιου Συμβουλίου Ταξιδιών και Τουρισμού (WTTC, Economic Impact Research 2019), το 2019 ο αριθμός απασχολούμενων στον ελληνικό τουρισμό αναμένεται να υπερβεί το 1 εκατομμύριο, ξεπερνώντας το επίπεδο του 2018. Επίσης, το Υπουργείο Τουρισμού εκτιμά έως και κατά 15% αυξημένες φέτος τις προκρατήσεις στα οργανωμένα ταξίδια Ρώσων ταξιδιωτών στην Ελλάδα, ενώ προβλέπει νέα επίδοση-ρεκόρ στις αφίξεις Γερμανών τουριστών στη χώρα μας.

Δ10. Σταθερή αυξητική η πορεία των Startups στην Ελλάδα Ύψος Επενδύσεων σε Ελληνικές Startups (€εκ.)

Αριθμός Επενδύσεων σε Ελληνικές Startups

Πηγή: ChrisGasteratos («Η αναδυόμενη βιομηχανία των Ελληνικών startups σε αριθμούς»)

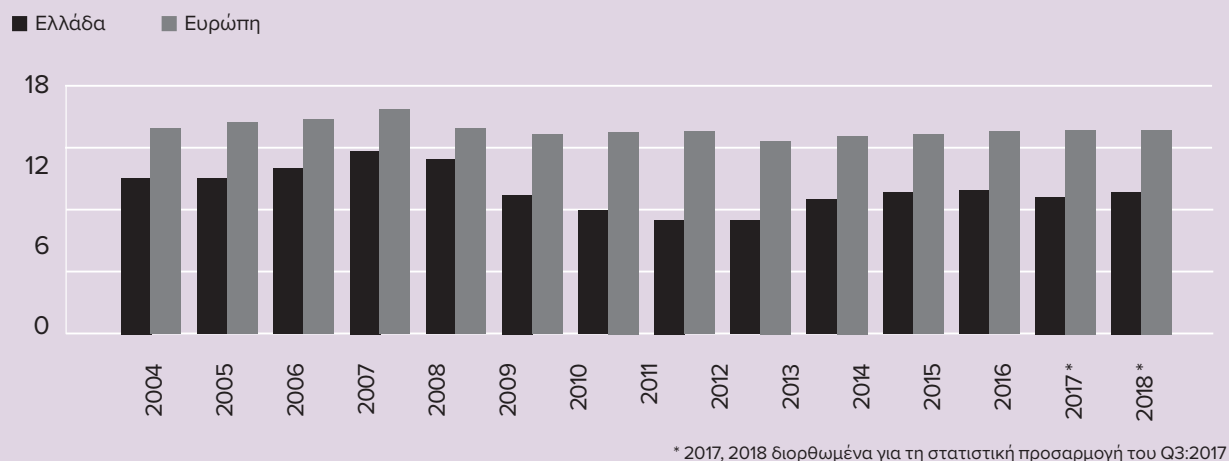
Από τα παραπάνω στοιχεία συνάγεται πως ο επιχειρηματικός τομέας έχει εισέλθει σε τροχιά ανάκαμψης την τελευταία διετία (βλέπε Διάγραμμα 11) με πιλότο κυρίως την εξωτερική ζήτηση, τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και την εσωτερική αναδιάρθρωση. Η δυναμική αυτή, εφόσον συνοδευτεί με βαθύτερη παραγωγική αναδιάρθρωση, ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης και κέρδη παραγωγικότητας, αποτελεί εγγύηση για τη συνέχιση της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το 2019.

Δ11. Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των επενδύσεων

Επενδύσεις

Επιχειρηματικές επενδύσεις (%ΑΕΠ)

Πηγή: ΕΤΕ («Ελληνική Επιχειρηματικότητα», Φεβρουάριος 2019)

Η αναμόρφωση του εταιρικού δικαίου με αριθμούς

Η προαναφερθείσα ανάκαμψη του επιχειρηματικού τομέα δεν είναι τυχαία αλλά προϊόν ενός καλά οργανωμένου σχεδίου. Στη βάση αυτή το ΥΠΟΙΑΝ προχωρά άμεσα σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο νέων παρεμβάσεων. Έτσι, στη συνέχεια παρουσιάζεται το πως η λειτουργία των εταιρειών στην Ελλάδα απαλλάσσεται από περιττά διοικητικά βάρη και προσεγγίζει σύγχρονες πρακτικές. Η κατάθεση νομοσχεδίου, το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, περί εποπτείας και Γενικού Εμπορικού Μητρώου θα ολοκληρώσει μια σημαντική μεταρρυθμιστική προσπάθεια, ενισχύοντας ακόμα περισσότερο την ασφάλεια των συναλλαγών, την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και την αυτοματοποίηση διαδικασιών. Πιο αναλυτικά αυτή η αναμόρφωση του εταιρικού δικαίου περιλαμβάνει τους εξής τρεις πυλώνες:

(i). Σύσταση εταιρειών: διαδικασία που ολοκληρώνεται ακόμα και σε 8 λεπτά.

Η e-ΥΜΣ τέθηκε σε λειτουργία τον Ιούλιο του 2018. Σήμερα, είναι διαθέσιμη για όλες τις νομικές μορφές, πλην των ΑΕ, οι οποίες θα ενταχθούν στην ηλεκτρονική υπηρεσία έως το τέλος Μαρτίου 2019. Από την έως σήμερα λειτουργία της e-ΥΜΣ προκύπτει η θετική ανταπόκριση των ενδιαφερομένων να συστήσουν εταιρεία, με τον αριθμό των συστάσεων να αυξάνονται με ταχύ ρυθμό. Στον Πίνακα 2 απεικονίζονται οι συστάσεις εταιριών μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Π2. Συστάσεις εταιριών μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας

Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρίες (Ι.Κ.Ε.)	2093
Ομόρρυθμες Εταιρίες (Ο.Ε.)	184
Ετερόρρυθμες Εταιρίες (Ε.Ε.)	134

Όσον αφορά τον χρόνο σύστασης, υπογραμμίζεται ότι ελάχιστος χρόνος που έχει καταγραφεί είναι 8 λεπτά 39 δευτερόλεπτα. Κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της e-ΥΜΣ, μέχρι τον Ιούλιο του 2019, η σύσταση είναι δωρεάν, ενώ στη συνέχεια το κόστος θα ανέρχεται στο 30% του κόστους σύστασης μέσω της φυσικής ΥΜΣ. Συγκεκριμένα θα είναι 15 ευρώ για τις προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.) και 21 ευρώ για τις κεφαλαιουχικές (Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.). Δύο είναι οι βασικές καινοτομίες του ν.4441/2016 σχετικά με τη μείωση διοικητικών βαρών κατά τη σύσταση:

i Η απόδοση κλειδαρίθμου TAXISNET λαμβάνει χώρα την στιγμή της σύστασης, τόσο στη φυσική όσο και στην ηλεκτρονική ΥΜΣ. Οι ιδρυτές δε χρειάζεται να απευθύνονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., μετά τη διεκπεραίωση της διαδικασίας στην ΥΜΣ, καθώς αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει ήδη την απόδοση ΑΦΜ.

ii Η ΥΜΣ διαβιβάζει ηλεκτρονικά προς τον ασφαλιστικό φορέα τα αναγκαία στοιχεία ώστε να διαπιστωθεί η υποχρέωση ή μη ασφάλισης των ιδρυτών και ενημερώνει εντός μηνός μετά τη σύσταση της εταιρίας τους ενδιαφερόμενους. Η σύσταση μέσω ΥΜΣ θεωρείται ολοκληρωμένη με τη διαβίβαση των απαραίτητων πληροφοριών για την εγγραφή των εταίρων ή και διαχειριστών ή και μελών ΔΣ στον οικείο οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης, όπου απαιτείται, ανεξαρτήτως του τρόπου και του χρόνου ανταπόκρισης του οικείου οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης.

(ii). Νέος νόμος Αωνύμων Εταιριών: επιτάχυνση καταχώρισης του 80% των εταιρικών πράξεων.

Ο ν.4548/2018 αντικατέστησε το ν.2190/1920, ο οποίος είχε τεθεί σε ισχύ σχεδόν 100 χρόνια πριν. Αυτός ο νόμος είχε υποστεί πληθώρα τροποποιήσεων με αποτέλεσμα να είναι ένας νόμος με άτακτα τοποθετημένες διατάξεις και σημεία στα οποία απουσίαζε η εσωτερική συνοχή. Άρα, υπήρχε ανάγκη δημιουργίας ενός ενιαίου και σύγχρονου νόμου, ο οποίος θα είναι εύχρηστος, θα κωδικοποιεί διατάξεις που αφορούν τις ΑΕ που βρίσκονταν σε διάσπαρτα νομοθετήματα και θα επιτύχανε την ομοιογένεια ορολογίας των ΑΕ προς αποφυγή συγχύσεων. Ο νέος νόμος στο σύνολό του προσπαθεί να αξιοποιήσει τις νέες τεχνολογίες (συνεδριάσεις οργάνων μέσω τηλεδιάσκεψης, εξ αποστάσεως ψηφοφοριών, virtual general meeting), να ενισχύσει τη θέση των μετόχων, να απλοποιήσει τις εταιρικές διαδικασίες, καταργώντας τον έλεγχο νομιμότητας στο 80% των καταχωριστέων στο ΓΕΜΗ πράξεων, οι οποίες έχουν δηλωτικό χαρακτήρα. Έτσι επιτυγχάνεται αντίστοιχη μείωση κόστους και χρόνου.

(iii). Νόμος για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς: οι διατάξεις πέντε νομοθετημάτων κωδικοποιούνται, βελτιώνονται και ενοποιούνται σε ένα νόμο.

Στην Ελλάδα δεν υπήρχε, μέχρι τον προσφάτως ψηφισθέντα νόμο, ενιαίο πλαίσιο που να ρυθμίζει τους εταιρικούς μετασχηματισμούς, γεγονός που δεν ικανοποιούσε τις ανάγκες της αγοράς και της επιχειρηματικότητας. Με το νέο νόμο επιχειρήθηκε η κάλυψη των νομοθετικών κενών και η διόρθωση ασαφειών, κυρίως για όσους μετασχηματισμούς δεν προβλέπονται ρητά, καθώς αυτό δημιουργεί, συχνά, προβλήματα στην εφαρμογή του νόμου από τη διοίκηση και τα δικαστήρια. Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στο να εναρμονιστεί το εθνικό δίκαιο με το δίκαιο της ΕΕ. Με αυτόν τον τρόπο, διατάξεις που μέχρι σήμερα ήταν διάσπαρτες σε πέντε νομοθετήματα, τρία εταιρικού και δύο φορολογικού δικαίου, ενοποιούνται σε ένα ενιαίο, σύγχρονο νόμο.

Αναπτυξιακή Τράπεζα και χρηματοδοτικά εργαλεία

Η κυβέρνηση, αντιλαμβανόμενη το μέγεθος των προκλήσεων που καλείται να αντιμετωπίσει η Αναπτυξιακή Στρατηγική, σχεδίασε και υλοποιεί χρηματοδοτικά προγράμματα μείωσης ή και κατανομής ("risk sharing") του πιστωτικού κινδύνου, που συνεπάγεται η χρηματοδοτική στήριξη νέων, καινοτόμων και εξωστρεφών επιχειρηματικών σχεδίων και πρωτοβουλιών:

i Με στόχο την ενίσχυση της χρηματοδότησης των παραγωγικών τομέων της οικονομίας και κυρίως των ΜμΕ.

ii Σε συνεργασία με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Ο Πίνακας 3 αποτελεί μια απεικόνιση των υλοποιούμενων και υπό διαμόρφωση βασικών εναλλακτικών-συμπληρωματικών εργαλείων χρηματοδότησης της ελληνικής οικονομίας.

Π3. Βασικά εναλλακτικά-συμπληρωματικά εργαλεία χρηματοδότησης

	Συνολικά Κεφάλαια(εκ.)
Επιχειρηματική Επανεκκίνηση	€384
ΤΕΠΙΧ II 1	€915
ΤΕΠΙΧ II 2	€100
ΤΕΠΙΧ II 3	€50
Δημιουργικής Βιομηχανίας I	€25
Αγροδιατροφικός τομέας	€80
Αγροδιατροφικός τομέας , Guarantee	€70
Εργαλείο συν-επενδυτικής διευκόλυνσης ιδίων κεφαλαίων	€50
ETEAN Guarantee	€50
Ταμείο Δυτικής Μακεδονίας (ΤΑΔΥΜ)	€10
Innovation Norway	€40
Εξοικονομώ κατ'οίκον II	€440
Επάνοδος επιχειρήσεων	€300
Εταιρικών Ομολόγων	€640
4η Βιομηχανική Επανάσταση	€80
Δημιουργικής Βιομηχανίας II	€70
Made in Greece	€80
International Capital	€400
Εναλλακτική Ενέργεια	υπό προσδιορισμό
EQYIFUND - Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΤΑΕΣΥΜ)	€570
Ταμείο Υποδομών	€643,5
Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Α Κύκλος)	€75
Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Β Κύκλος)	€80
Νεοφυής Επιχειρηματικότητα	€ 116
Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών	€ 110
Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών	€ 110
Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές	€ 310
Επιχειρούμε Έξω	€ 50
Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	€ 120
Ποιοτικός Εκσυγχρονισμός	€ 150
Ψηφιακό Αλμα	€ 50
Ψηφιακό Βήμα	€ 50
Εργαλειοθήκη Ανταγωνιστικότητας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων	€ 400
Ενίσχυση νέων και υφιστάμενων Συνεργατικών Σχηματισμών ΜΜΕ για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές	€ 22,5
Ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Βιομηχανίας	€ 20

Πηγή: ΥΠΟΙΑΝ (Νοέμβριος 2018)

Η ίδρυση ενός σύγχρονου αναπτυξιακού φορέα, σύμφωνα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, όπως η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα συνιστά μια τομή για το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα και την ελληνική οικονομία συνολικά. Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που δεν διέθετε έως σήμερα ένα θεσμό με τόσο κομβικό για την αναπτυξιακή διαδικασία ρόλο.

Η σκοπιμότητα ίδρυσης της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας εδράζεται σε δύο πυλώνες:

i Την ανάγκη ύπαρξης ενός διακριτού φορέα, ο οποίος λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες της Αναπτυξιακής Στρατηγικής, θα αναπτύσσει, τα κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία για τη στήριξη επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται πρωτίστως στους κλάδους αιχμής της ελληνικής οικονομίας.

ii Την αδυναμία επαρκούς χρηματοδότησης της ελληνικής οικονομίας και ιδίως της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας και των αναπτυξιακών σχεδιασμών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο φορέας αυτός θα αποτελεί ταυτόχρονα σημείο αναφοράς για τις επιχειρήσεις σε ό,τι αφορά τα εργαλεία χρηματοδότησης που θα διατίθενται (One Stop Shop) καθώς και κόμβο πολυεπίπεδης στήριξης για την επιχειρηματική τους ανάπτυξη.

Αυτό διευκολύνεται και από το γεγονός ότι η Αναπτυξιακή Τράπεζα θα προκύψει μέσω του μετασχηματισμού του ΕΤΕΑΝ και έτσι θα υπάρχει εξ αρχής μια υποδομή για να την υπηρετήσει. Το χρονοδιάγραμμα έκδοσης (roll out) των προϊόντων για την επόμενη πενταετία ομαδοποιείται σε τρεις κατηγορίες: υφιστάμενα-ήδη σχεδιασμένα, προτεινόμενα εμβληματικά (flagship) και προτεινόμενα μελλοντικά προϊόντα. Κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι όλες οι απαραίτητες προπαρασκευαστικές εργασίες για την υλοποίηση των ανωτέρω προϊόντων κατά το πρώτο μισό του 2019, έχουν ήδη ολοκληρωθεί.

Στο σύνολό τους τα εργαλεία αυτά θα κινητοποιήσουν πάνω από 5 δισ. ευρώ δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους και η επίδρασή τους στην οικονομία αναμένεται να είναι υπερδιπλάσια (11 δισ. μόχλευση). Οι πόροι αυτοί βεβαίως θα αυξηθούν μέσα από συνέργειες και συνεργασίες που η Αναπτυξιακή Τράπεζα θα επιδιώξει με διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Η Αναπτυξιακή Τράπεζα προσβλέπει στη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) και άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αλλά και την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία, στο πλαίσιο του InvestEU, αναμένεται να χορηγήσει εγγυήσεις κατευθείαν και σε εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες.

Έχει σημασία να κατανοηθεί ότι η Αναπτυξιακή Τράπεζα δεν ανταγωνίζεται τις άλλες τράπεζες αλλά παρεμβαίνει εκεί που αυτές δεν ανταποκρίνονται, και δεν θα λειτουργεί με κριτήριο τη μεγιστοποίηση του κέρδους, αλλά με ευρύτερα κοινωνικά και αναπτυξιακά κριτήρια που μεγι-

στοποιούν τη δημιουργούμενη δημόσια αξία για το κοινωνικό σύνολο.

Κύριοι στόχοι της είναι η προώθηση της δίκαιης, βιώσιμης και ολιστικής ανάπτυξης της οικονομίας σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, η ενίσχυση της απασχόλησης, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, η στήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και η υλοποίηση ποιοτικών, στρατηγικών και καινοτόμων έργων. Η εθνική αναπτυξιακή στρατηγική αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της Αναπτυξιακής Τράπεζας. Όλα τα παραπάνω δύναται να συνοψιστούν στους ακόλουθους τέσσερις στόχους:

i Στην προσφορά στοχευμένων χρηματοδοτήσεων και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών μέσω συγκεκριμένων προγραμμάτων και εργαλείων, για τη στήριξη επενδυτικών σχεδίων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, για την άσκηση αντικυκλικής πολιτικής σε περιόδους ύφεσης, την κάλυψη χρηματοδοτικών κενών και αποτυχιών των αγορών, την επίτευξη στόχων της Αναπτυξιακής Στρατηγικής, τη στήριξη αναπτυξιακών σχεδίων της τοπικής και περιφερειακής Αυτοδιοίκησης και συνεργασιών δημόσιων φορέων μεταξύ τους ή κοινών σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

ii Στη δημιουργία και διαρκή βελτίωση των θεσμικών προϋποθέσεων της οικονομικής ανάπτυξης ώστε αυτή να είναι διατηρήσιμη, βιώσιμη και περιεκτική/συμπεριληπτική (inclusive): στην αξιοποίηση εργαλείων και πρακτικών οικονομικού και περιφερειακού σχεδιασμού, στην εκπόνηση στρατηγικών κλαδικών και τομεακών σχεδίων, στην ανάπτυξη διαδικασιών ωρίμανσης επενδυτικών έργων, στη δημιουργία επενδυτικών πλατφορμών, στην ανάπτυξη μεθόδων αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων, συμβουλευτικών υπηρεσιών και τεχνικής διαχείρισης κίνδυνων, στην οργάνωση συνεργασιών ανάμεσα σε διαφορετικούς θεσμούς και οργανισμούς, στην κατάρτιση εξειδικευμένων στελεχών κ.ο.κ.

iii Στην ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών για τη μεταφορά πόρων και δεξιοτήτων. Το ίδιο το ευρωπαϊκό πλαίσιο παρέχει δυνατότητες, η αξιοποίηση των οποίων προϋποθέτει ή διευκολύνεται από την ύπαρξη Αναπτυξιακής Τράπεζας, η οποία θα πρέπει να λειτουργήσει ως ο εθνικός πρεσβευτής και συνομιλητής με τις διεθνείς χρηματαγορές και τους διεθνείς οργανισμούς, συμβάλλοντας έτσι ευρύτερα στη διεθνή συνεργασία.

iv Στην περιφερειακή ανάπτυξη και πιο συγκεκριμένα της Βόρειας Ελλάδας και του χώρου των Βαλκανίων και της Ν.Α. Ευρώπης, δηλαδή να παίξει ενεργό ρόλο στην ανάπτυξη της Βόρειας Ελλάδας και στην προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας. Ένα παράρτημα, άλλωστε, της Αναπτυξιακής Τράπεζας αναμένεται να δημιουργηθεί και στη Θεσσαλονίκη.

	2015	2016	2017	2018	2018	2019	Περίοδος
ΑΕΠ σταθ. τιμές	-0,4	-0,2	1,5	1,9	1,9		Q1-Q4
Ευρωζώνη	2,1	1,7	2,4	1,8	1,8		Q1-Q4
I. Κατανάλωση							
Ιδιωτική κατανάλωση σταθερές τιμές	-0,2	-0,1	0,9	1,1	1,1		Q1-Q4
1. Όγκος Λιανικών Πωλήσεων εκτός καυσίμων και λιπαντικών	-0,5	0,5	1,3		1,9		Ιαν-Νοε
2. Όγκος Λιανικών Πωλήσεων	-1,4	-0,6	1,2		1,6		Ιαν-Νοε
3. Δείκτης Κύκλου εργασιών στο Λιανικό εμπόριο	-2,8	-2,1	1,8		2,2		Ιαν-Νοε
4. Δείκτης Κύκλου εργασιών στο Χονδρικό εμπόριο	-4,4	-1,6	3,7	6,9	6,9		Ιαν-Δεκ
5. Επιβατικά Αυτοκίνητα Ι.Χ. (που κυκλοφόρησαν πρώτη φορά)	13,9	10,9	22,1	25,6	50,4	10,7	Ιαν
6. Καταναλωτική πίστη	-2,3	-0,8	-0,5		-0,6	-0,8	Ιαν
7. Δείκτης εμπιστοσύνης καταναλωτών (επίπεδο)	-50,7	-68,0	-63,0	-46,7	-48,7	-30,7	Ιαν-Φεβ
8. Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (επίπεδο)	83,9	101,4	94,6	104,5	98,2	111,0	Ιαν-Φεβ
II. Επενδύσεις							
Επενδύσεις σταθ.τιμές	0,7	4,7	9,1	-12,2	-12,2		Q1-Q4
1. Βιομηχανική Παραγωγή Κεφαλαιακών Αγαθών	1,9	2,8	5,0	2,4	2,4	3,2	Ιαν
2. Ιδιωτική Οικοδομική Δραστηριότητα (όγκος)	-0,2	-6,9	19,4		21,7		Ιαν-Νοε
3. Παραγωγή τσιμέντου	3,6	23,6	-4,5	5,4	5,4	-2,3	Ιαν
4. Χρηματοδότηση για Οικισμό	-3,5	-3,5	-3,0		-3,0	-2,8	Ιαν
5. Χρηματοδότηση επιχειρήσεων	-0,9	0,0	0,4		0,6	0,2	Ιαν
6. Π.Δ.Ε. (εκταμιεύσεις)	-2,8	-1,8	-5,4	4,8	7,1	44,8	Ιαν-Φεβ
7. Άμεσες ξένες επενδύσεις μη κατοίκων στην Ελλάδα (εκατ ευρώ)	1146,8	2.452,8	3.197,9	3.640,2	3.640,2		Ιαν-Δεκ
III. Εξωτερικές Συναλλαγές							
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σταθ.τιμές	3,1	-1,8	6,8	8,7	8,7		Q1-Q4
1. Εξαγωγές Αγαθών (ΕΛΣΤΑΤ -τρέχ. τιμές)	-4,8	-1,4	13,4	15,7	15,7		Ιαν-Δεκ
2. Εξαγωγές Αγαθών (Τράπεζα της Ελλάδος -τρέχ. τιμές)	-7,4	-0,8	13,9	15,5	15,5		Ιαν-Δεκ

	2015	2016	2017	2018	2018	2019	Περίοδος
3. Εξαγωγές Υπηρεσιών (Εισπράξεις) (Τρ. Ελλάδος)	1,9	-5,9	13,0	10,5	10,5		Iαν-Δεκ
3α. Τουριστικές εισπράξεις (Τρ. Ελλάδος)	5,5	-6,5	10,8	10,1	10,1		Iαν-Δεκ
4. Κύκλος εργασιών καταλυμάτων και εστίασης (τομέα Υπηρεσιών)	7,8	0,8	8,2		-17,5		Q1-Q3
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σταθ.τιμές	0,4	0,3	7,1	4,2	4,2		Q1-Q4
1. Εισαγωγές Αγαθών (ΕΛΣΤΑΤ-τρέχ. τιμές)	-9,8	1,3	13,9	9,5	9,5		Iαν-Δεκ
2. Εισαγωγές Αγαθών (Τράπεζα της Ελλάδος -τρέχ. τιμές)	-13,4	0,2	12,5	14,6	14,6		Iαν-Δεκ
3. Πληρωμές Υπηρεσιών (Τρ. Ελλάδος)	17,9	-10,4	15,7	14,2	14,2		Iαν-Δεκ
IV. Αγορά Εργασίας							
1. Ποσοστό Ανεργίας μηνιαία (εποχικά διορθωμένα)	24,9	23,5	21,5	19,3	19,3		Iαν-Δεκ
2. Αριθμός ανέργων ΕΛΣΤΑΤ (000 άτομα) (εποχικά διορθωμένα)	1197,0	1130,9	1027,1	914,5	914,5		Iαν-Δεκ
3. Απασχόληση, % μεταβολή (εποχικά διορθωμένα)	2,1	1,7	2,2	2,0	2,0		Iαν-Δεκ
4. ΕΡΓΑΝΗ Απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα ('000 άτομα)	99,7	136,3	143,5	141,0	-16,5	-22,3	Iαν
V. Πληθωρισμός							
1. ΓΔΤΚ	-1,7	-0,8	1,1	0,6	-0,2	0,4	Iαν
2. Πυρήνας ΓΔΤΚ	-0,5	-0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	Iαν
3. Εν.ΔΤΚ	-1,1	0,0	1,1	0,8	0,2	0,5	Iαν
3α. Εν.ΔΤΚ, Ευρωζώνης	0,0	0,2	1,5	1,7	1,3	1,4	Iαν
VI. Παραγωγή							
1. Γενικός Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	1,0	2,4	4,6	1,1	1,1	3,1	Iαν
1α. Μεταποίηση	1,9	4,1	3,8	2,1	2,1	0,1	Iαν
2. Κύκλος εργασιών στην βιομηχανία	-10,1	-5,0	11,8		12,1		Iαν-Νοε
3. Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην βιομηχανία (επίπεδο)	86,3	96,1	98,1	102,8	106,3	100,9	Iαν-Φεβ
4. Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές (επίπεδο)	62,0	61,3	55,4	58,1	65,1	54,6	Iαν-Φεβ

	2015	2016	2017	2018	2018	2019	Περίοδος
5. Δείκτης υπεύθυνων προμηθειών (PMI) (επίπεδο)	45,4	49,2	50,2	54,1	55,7	54,0	Ιαν-Φεβ
6. Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (επίπεδο)	89,7	91,8	96,6	102,1	102,7	100,5	Ιαν-Φεβ
6α. Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (Ευρωζώνη) (επίπεδο)	104,1	104,7	110,7	111,3	113,8	106,2	Ιαν-Φεβ

VII. Δημόσια Οικονομικά

1. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης Δημοσιονομική βάση (εκατ. Ευρώ) (1)	-3.530	-2.810	-4.268	-2.316	1.562	-442	Ιαν
2. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης Ταμειακή βάση (εκατ. Ευρώ) (1)	-3.359	-3.569	-4.434	-4.205	1.098	-415	Ιαν
3. Απόδοση 10τους ομολόγου Ελλάδος -Γερμανίας (διαφορά μον.βάσης)	918	827	566	379	322	408	Ιαν

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Τράπεζα Ελλάδος, Υπ. Οικονομικών ΓΛΚ, ΕΕ, ΙΟΒΕ

1) Τα μηνιαία στοιχεία αφορούν σωρευτικά την περίοδο από τον Ιαν. έως τον αντίστ. μήνα

	2015	2016	2017	2018
Καταθέσεις, ρέπος των μη ΝΧΙ στα ΝΧΙ στην Ελλάδα (υπ. τέλους περιόδου, δις εκατ. €)	123,4	122,2	126,3	134
(εκτός της Τράπεζας της Ελλάδος)% μεταβολή μ/μ	-23,0%	-1,0%	4,1%	6,4%
Σύνολο καταθέσεων και ρέπος	157,8	157,5	152,5	168
% μεταβολή μ/μ	-24,1%	-0,2%	-3,2%	10,2%

Πηγή: ΥΠΟΙΚ